

גליון 340
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קלייטן על ואישור לשריתמש בתמונה

סיפורי חז"ל

מעשה היה ברבי בנאה שהיה חכם גדול, ומפני שחכמתו נתפרסמה הודיעו לו כל מה שעבר כדי שילמדם כיצד לנהוג, ויהודי אחד חלה ועשה צוואה לאמר: חבית אחת מלאה צמר הנחתי לבני הגדול, וחבית מלאה עצמות בשביל בני השני, ועוד חבית מלאה מוכין לבני השלישי. ולא היה אדם שהבין את הדברים האלו, שהרי בודאי לא דיבר דברי הבל ורצה לומר משהו, ולכן הלכו אצל ר' בנאה וסיפרו לו המעשה, שאל אותם האם היו לאביכם בתים ושדות וצאן ובגדים? אמרו לו הן, אמר להם אם כן כך היה רצונו, חבית של עפר שהם הבתים והשדות נתונים לבן הבכור, והבקר היינו פרות וכבשים ועזים שהם מלאים עצמות לבן השני, והמוכין שהם מיני בגדים יהיו לשלישי וכך צריכה הירושה להתחלק לשלשת הבנים, ומפני שאביכם היה חכם ואפילו בשעת פטירתו לא רצה לגלות שהוא עשיר, לכן ערך צוואה בלשון זו כדי שלא יבינה שום אדם.

(ב"ב נ"ח)

פרשת השבוע

שהתעוררה בלבו למראה בנו האהוב תהא מוקדשת כולה להשם יתברך, בשעה שיאמר את המלים ואהבת את ה' אלהיך, ובדרך זו של יעקב אבינו הלך רבי דוד מלעלוב.

והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים
(מ"ה - י"ג)

מסופר: פעם אחת ערך הרה"ק בעל "אוהב ישראל" מאפטא זיע"א מסע לקירוב ולחיווק יהודים בערים הסמוכות, יחד עם בנו הרה"ק רבי יצחק מאיר זיע"א. בכל מקום שהגיעו קיבלו את פניהם מאות יהודים ונהגו בו כבוד מלכים. הרה"ק מאפטא הצטער מאד על הכבוד שחולקים לו, וברוב ענוותנותו שאל את בנו, למה חולקים לי כבוד גדול כזה? הרי אין אני ראוי לכך, ראה בנו בצער אביו ואמר, אל תירא אבא, יהודים אלה באו לכבודי, שאל הצדיק ולמה ראוי לחלוק לך כבוד כזה? ענה בנו, זאת כי אני בנו של הרה"ק מאפטא. חייך ה' אוהב ישראל" ואמר: עכשיו אני מבין את הפירוש בפסוק "והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים", כל הכבוד הרב שנפל בחלקי במצרים אינו אלא בזכותו של אבא.

ויפול על צואריו ויבך על צואריו עוד
(מ"ו - כ"ט)

אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע (רש"י)

מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א שהיה גר בירושלים עיה"ק, שפעם אחת בנו בכורו נאלץ בצעירותו לעזוב את ירושלים ולנסוע לפולין, שנים מספר שהה בפולין, ובאותן שנים נכמר לבו של הצדיק מגעגועים לבנו שאהבו מאד. מקץ שנים אחדות כששב הבן לירושלים, מילאה שמחה גדולה את לבו של הרבי ויחד עם הצדיק שמחו כל בני העיר, שעת בין הערבים היתה כשהגיע הבן לירושלים, הוא מיהר אל בית מדרשו של אביו להיפגש עמו ולהחיות את נפשו, בהיכנסו לבית המדרש, התכונן רבי דוד לתפלת ערבית, נעמד הבן לידו, הביט בו אביו רבי דוד רגע קט, אך מלה לא אמר, ומקץ דקה פנה אל שליח הציבור ואמר לו רד לפני התיבה והתפלל ערבית. רק כשנשתיימה התפילה ניגש האב אל בנו האהוב וקידם פניו בברכת שלום עליכם. חסידים שהיו באותו מעמד הבינו כי בהתנהגותו זו הלך הרבי בדרכו של יעקב אבינו בשעה שנפגש עם יוסף בנו האהוב, שקרא באותו זמן קריאת שמע כדי שהאהבה העזה

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 5:17 ת"א: 5:18 ר"ת: 5:50

פרשת ויגש

זמני כניסת שבת
ירושלים: 4:01 ת"א: 4:15

מאן דיהיב בני יהיב מזוני

בתוך זמן קצר פקדה את ר' מאיר שרשרת אסונות כלכליים, והוא הפסיד את כל הונו ורכושו. גם את ביתו הפרטי איבד בדלקה פתאומית שכילתה אותו עד היסוד. ובה-בעת ממש נתקיימה גם הברכה. בתוך כשנה חבקו ר' מאיר וזוגתו בן זכר עם נשמה מיוחדת. ולמרות המעבר החד מחיי שפע לעניות ולחוסר כול, חשו עצמם ההורים הטריים – מאושרים באדם. המציאות החדשה אילצה את ר' מאיר להיעדר מביתו פרקי-זמן ארוכים, בחיפושיו אחר מקורות מחיה מזדמנים. בינתיים גדל הילד והיה לנער. העוני הקשה והיעדרויותיו הממושכות של האב מהבית, נתנו את אותותיהם בנער שחבר לנערי רחוב פוחזים. ליבם של ר' מאיר ורעייתו נחמץ, והם היו חסרי אונים.

יום אחד קם ר' מאיר ונסע לרוזין. נכנס לחדרו של הרבי וזעק מנהמת לבו המיוסר: "רבי: יש לי דין-תורה עם הקב"ה". בשנייה שלאחר מכן נשך את שפתיו וכבר התחרט על המשפט החצוף שנפלט מפיו. אבל הרבי שמע את הדברים ולא הרפה. "דין-תורה עם הקב"ה? על מה ולמה?". סיפר ר' מאיר לרבו על מצבו הרוחני הירוד של בנו-יחידו ואז הוסיף: "כשקיבלנו עלינו אני ורעייתי חיי עוני ודלות, עשינו זאת כדי לזכות בבן, אך לא בבן פורק-עול. זה לא היה חלק מהתנאי. תובעים אנו מהקב"ה שיספק לנו די מחסורנו. איננו מבקשים חיי שפע ומותרות, אלא שנוכל לגדל את בננו לתורה וליראת-שמים". הצדיק מרוזין האזין לדבריו בהבעת השתתפות. "יש מן הצדק במה שאתה אומר", אמר. "אולם כדי לקיים דין-תורה עם הקב"ה, עליך לפנות לבית-הדין בעיר הגדולה "ברוד". שים פעמך לשם ושטח את טענותיך לפני הדיינים, ללא כל מורא. כשהוא שואב כוח מהוראת רבו, התייצב ר' מאיר לפני חברי בית-הדין של ברוד. ברגע הראשון נדהמו הדיינים מדבריו של העני האלמוני, שביקש להזמין לדין תורה את הקב"ה בכבודו ועצמו. אולם כאשר גילה להם מי שלחו אליהם, שינו את יחסם אליו. לאחר שחקרו ובדקו את גרסתו מכל צדדיה, קבעו דייני בית-הדין כי אכן הצדק עמו. "מאן דיהיב בני, יהיב מזוני", ציטטו בפסק הדין אשר קבע מפורשות כי ראוי הוא ר' מאיר לפרנסה בכבוד.

בדרכו חזרה לביתו שמע ר' מאיר קול דהרה מאחוריו. כרכרה הדורה עצרה לידו בחריקה. "היי, מאיר, מה מעשיך כאן? תראה איך אתה נראה, האם התחפשת?" זה היה קולו של אציל גוי שבעבר הרבה ר' מאיר לסחור עמו. האציל הזמינו לעלות על הכרכרה ור' מאיר נענה להזמנתו.

מסופר על אחד מחסידיו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א, שמו היה ר' מאיר והיה עשיר גדול. הוא היה סוחר עם סוחרים גדולים, שועים וגדולי ארץ, והמזל האיר לו פנים. בכסף שהרוויח קנה בתים ואחוזות שהשתרעו על-פני שטחים נרחבים. ר' מאיר ורעייתו נהנו מחיי עושר ונוחות והיה נראה שלא חסר להם מאומה והם אנשים מאושרים עלי אדמות. אולם לא כן היה הדבר, למרות כל העושר והרחבות שלהם היה דבר אחד שהציק להם מאד, הם לא זכו לפרי בטן. לפני כל נסיעה אל רבו מרוזין, הייתה אשתו מפצירה בו כי יבקש את ברכת הרבי לילדים. ואכן, בכל ביקור וביקור ביקש מהרבי ברכה לזרעא חייה וקיימא, ומשום מה נמנע הרבי מלהבטיח להם ישועה.

פעם אחת, בעת שהכין עצמו ר' מאיר לצאת לרוזין, פרצה אשתו בבכי. "איך ייתכן שמאות ואלפים מתברכים מפני הרבי ונושעים בזכותו ואילו אתה שהנך מקורב אליו כל-כך, חוזר פעם אחר פעם מחצרו בלי ישועה. הפעם לא אסתפק עוד בברכה", זעקה בכאב, "הפעם הזאת עליך לדרוש מהרבי הבטחה מפורשת". ליבו של ר' מאיר נצבט, עיניו נתלחחו מדמעות והוא הבטיח לשמוע בקולה ולבקש מהרבי הבטחה לזרע ברך ה'. בתום שהייתו מרוזין נכנס ר' מאיר להיפרד מרבו לשלום. דמותה של רעייתו המיוסרת כמו ניצבה לנגד עיניו. "רבי", אמר בקול נשבר, "אנא יבטיח לנו כי בקרוב ניוושע". לשמע הדברים התעטף הרבי בשתיקה. השתיקה הופרה כעבור שניות בקולו של הרבי: "אם תרצו תוכלו להיוושע אך בתנאי אחד: אם תסכימו לקבל עליכם חיי דלות ומחסור, תזכו בילד". זיק של תקווה ניצת בעיני ר' מאיר. אילו היה הדבר תלוי בו בלבד, משיב היה בחיוב תכף ומיד. אך לפי שגם גורל אשתו תלוי בדבר, ביקש מהרבי שהות כדי להתייעץ עמה.

כאשר שב הביתה עם הבשורה והתנאי לכך, ההתרגשות בביתו הייתה עצומה. מבחינת אשתו לא היה כאן שום מקום להתלבטות. "איזה ערך יש לחיינו בלי ילד לאהוב ולגדל?", אמרה ור' מאיר כמובן הסכים עמה. הוא חזר תיכף לרוזין והודיע לרבי כי הוא ואשתו מסכימים לקבל עליהם את התנאי הלא פשוט. הרבי לחץ את ידו, ברכו בחום ופטרו לדרכו.

צִיָּוִן וְנִמְשָׁל

קרבת אלקים לי טוב

משל לבעל אכסניה שהלשינו עליו לפני הרשות, וכמעט שנגזר דינו לכלות את כל ימיו בצינוק ובעבודת פרך. עמד אותו אדם הפך עולמות ושכר פרקליטים גדולים, שלח שתדלנים לשופטים ועוד, אולם העלה חרס בידו. אמרו לו אוהביו וידידיו, רואים אנו שאין לך תקווה אלא לבוא ולהתייצב לפני המלך בכבודו ובעצמו, שכן ידוע הוא כמלך חסד ורודף משפט ואזניו קשובות לבקשת נתיניו, אם אך יעלה בידך להוכיח לפניו את צדקתך, בטוחים אנו כי לא יתן לעוות משפט. ומנהג היה נוהג אותו מלך שפעם אחת בשנה היה פושט את בגדי מלכותו, לובש בגדים פשוטים, וכך היה נוסע על פני הארץ מבלי שידע איש כי הוא המלך, וזאת כדי שיוכל לראות היטב אם הכל מתנהל במדינה למישרין, אם אין פרץ ואין צווחה ואין מעוות דין ומשפט. והנה קרה מקרה שהמלך עבר בעירו של בעל האכסניה, ואף בא להתאכסן בבית מלונו, ברם איש לא ידע על כך ואף לא בעל האכסניה עצמו. ימים אחדים לאחר שהמלך נסע משם, נודע הדבר מי היה אותו אורח פלאי, מששמע בעל האכסניה כי המלך בכבודו ובעצמו, אשר רצה לבוא לפניו להוכיח את צדקתו היה בביתו ולן אצלו, ויכול היה לדבר איתו פה אל פה ולהשמיע באזניו את טענותיו, וכי שעת כושר כזאת היתה בידו והוא החמיצה ללא תקנה, התחיל קורע בגדיו ומצעק, וי וי אוי לי ואבוי לנפשי, המלך הגדול ורב החסד הזדמן לבית מלונו, ואני יכולתי להפיל תחינתי לפניו ולבקש ממנו על נפשי, והחמצתי את השעה. עתה כיצד אני אגיד עליו והוא רחוק וסגור בארמונו ומאות חיילים עומדים סביבו ושומרים עליו לכל יבוא אליו אדם אשר לא נקרא.

הנמשל: הרי ממש מקרה דומה יקרה לבני האדם, בהיותם כאן עלי אדמות בעולם הזה השפל, מצוי הוא כביכול מלך מלכי המלכים הקב"ה בביתו של כל יהודי, שעת כושר מצוינת יש לאדם להתקרב אליו ולהדבק בו יתברך על ידי לימוד התורה וקיום המצוות, ברם, רבים הם המחמיצים שעת כושר זו, לעומת זאת, בעולם הבא כשירצו להגיע אל מלכו של עולם בארמונו, שוב לא יהיה הדבר קל כלל ועיקר, ומי יודע אם יעלה זאת בידם. ישים כל אחד ואחד דבר זה ללבו כדי שידע לנצל את שעת הכושר בעודו שרוי עם המלך בבית מלונו.

(הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

תוך כדי נסיעה סיפר ר' מאיר את שעבר עליו בשנים האחרונות. "שמע נא, מאיר", פנה אליו האציל בדידות, "אולי אתה תוכל לעזור לי". האציל סיפר לו כי מסיבות כלשהן זקוק הוא בדחיפות לכסף מזומן. לפני שעה קלה יצא מפגישה עם בעל אחווה מסוים, בניסיון למכור לו כמה מנכסיו. הבעיה הייתה שגם בעל האחווה חש בלהיטותו היתרה למכור את נכסיו, והוא ניצל זאת כדי להוריד את המחיר בצורה בלתי הוגנת. "למעשה", הוסיף האציל ואמר, "אני כל-כך זקוק לכסף עד שאין לי ברירה אלא לחזור אל בעל האחווה ולהסכים למחיר שהציע לי. אלא שאם אשוב אליו כעת, יראה בכך כניעה מצדי והוא עלול ללחוץ עליי ולהוריד עוד את המחיר. לך אליו אתה ועשה זאת במקומי, תמורת עמלת תיווך ראויה לשמה.

החליף ר' מאיר את בגדיו ופנה אל ביתו של בעל האחווה. גם עמו סחר בעבר והם הכירו היטב זה את זה. בשיחתם סיפר לו בעל האחווה, כמשיח לפי תומו, על עסקה גדולה שזוה עתה הוצעה לו. הוא התייסר באוזניו של ר' מאיר על כי החמיץ את העסקה המשתלמת. ר' מאיר העמיד פניו תם והתעניין בפרטי המקרה. "למעשה", אמר לבסוף בעל האחווה, "חפץ אני בקיום העסקה, גם במחיר שהציע לי האציל. אך אם ארדוף אחריו כעת, הוא יפרש זאת ככניעה מצדי ויעלה עוד את המחיר". לפתע הבריק רעיון במוחו של בעל האחווה. "מאיר, ידידי", אמר בחיוך מבטיח, "יש לי בשבילך הצעה שלא תוכל לסרב לה. לך אליו אתה וקנה בעבורי את הנכסים, במחיר שביקש. והריני מבטיחך כי חלקך לא יקופח". סופו של דבר, שהעסקה הסתיימה בכי-טוב ור' מאיר זכה בדמי תיווך מכובדים משני הצדדים.

בכסף שהרוויח, יכול היה ר' מאיר לפרנס בכבוד ולאורך זמן את אשתו ובנו, והשלווה והנחת חזרו לשכון בביתם הצנוע. הבן גדל לתפארת והוריו המאושרים ראו ממנו נחת לאורך ימים ושנים טובות, או הרגישו כמה היה שווה להקריב למענו.

צ'ין אדם לחברו

מצוות גמילות חסדים של הט"ז

הגה"ק רבי דוד סגל בעל הט"ז זיע"א, היה מגדולי הרבנים באירופה לפני ארבע מאות שנים, בצד גדולתו בתורה התפרסם כבעל צדקה מופלג, ועניים רבים היו משכימים לפתחו כדי לקבל אצלו נדבה או גמילות חסד. פעם בא לביתו של הט"ז עובר אורח וביקש ממנו שילוה לו בדחיפות שקל כסף. פשפש הרב בכיסי בגדיו ולא מצא אפילו פרוטה אחת. נטל את גביע הכסף שהיה מקדש בו על היין בימי שבת ויום טוב, והושיטו לאורח הנדהם וכה אמר לו, מסור נא גביע זה בבית העבוס שבעיר וטול תמורתו שקל כסף שאתה צריך עתה, א"ה בערב שבת יעניקו לי ראשי הקהילה את משכורתי וכך אוכל לפדות את הגביע מבית העבוס שבעירנו. האורח נפרד מן הט"ז בלבביות רבה, ומיהר עם הגביע לבית העבוס שם ביקש תמורת הערבון שבידו הלואה של שני שקלים. בסוף אותו שבוע שיגר הט"ז שקל כסף בידי שליח, כדי להשיב לביתו את הגביע היקר שלו שהופקד בבית העבוס. אמר בעל בית העבוס לשליח עליך לדעת כי תמורת הגביע של הרב ניתנה על ידינו הלואה של שני שקלים. שב השליח לביתו של הט"ז וסיפר לו את הקורות אותו בבית העבוס. מיד הוציא הט"ז מכיסו שקל נוסף, ומסרו לשליח בפנים קורנות משמחה וכה אמר, עתה מסתבר שאותו אדם מסכן היה זקוק לשני שקלים ומתוך בושה לא ביקש ממני אלא שקל אחד, מה טוב שלא היה אז בכיסי אפילו שקל אחד, שאילו היה בידי שקל כסף והייתי נותנו לעני הנזקק, היה האיש יוצא מביתי כשהוא מצר בלבו על השקל הנוסף החסר לו.

שמח בשמחת חתן מרחוק

מסופר על הגה"ק רבי אברהם גרודזינסקי הי"ד זיע"א, מנהלה הרוחני של ישיבת סלבודקה בליטא, שביקר פעם אצל בני משפחתו בוורשא, תוך כדי שיחה הביט על שעונו, והחל לפתע לשיר, ומהשירה עבר לריקוד במשך שעה ארוכה. בני המשפחה עמדו משתאים ולא ידעו פשר דבר. כאשר התיישב השיב להם על תמיהתם ואמר: כעת מתקיימת חתונתו של תלמיד בסלבודקה, אותו אינני יכול לשמח שהרי אני כאן רחוק משם, אבל אני יכול לשמח בשמחתו גם, כאן שהרי גם שמחתי היא.

דרך ארץ החזיר יהודי בתשובה

באחד מערבי השבת לאחר הדלקת נרות, כשהגה"צ רבי אריה לוי זיע"א הלך להתפלל לבית הכנסת, ניגש אליו יהודי לא דתי כשבפיו סיגריה דולקת, ושאל אותו אולי יודע איפה מצוי מקום פלוני חשב ר' כיצד ילך ברחובות ירושלים כשלצידו יהודי מעשן בערב שבת בין השמשות? מאידך גיסא הן יהודי זה זר הוא ומחפש מקום ללון, כיצד יניחו לנפשו? החליט ר' אריה ללכת עמו ולהביאו לפתח מלונו. הלכו שניהם יחדיו זה לצד זה, אין ר' אריה מעיר לו בדבר עישון סיגריה, אלא שואל הוא לשלמו ולהרגשתו וכי. כשהגיעו למלונו השליך האיש את הסיגריה שהחזיק בידו, ופנה לר' אריה בהתרגשות ואמר: רבי איני דתי, עקשן אנוכי ומעודי לא נכנעתי לאדם, אולם אתה שברת אותי בפוך, רבי יש לי דרך ארץ, זה עתה השלכתי את הסיגריה מפי וקבלתי על עצמי לא לעשן לעולם בשבת קודש.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' טבת

הרה"ק רבי צבי בן רבי ישראל בעש"ט זיע"א (תק"מ)
הרה"ק רבי ברוך מקאמינקא (תלמיד הבעש"ט)
הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא ב"ר יעקב (תרי"ד)

יום ראשון ח' טבת

רבי שבתי מראשקוב ב"ר שלמה זלמינא (תרמ"ג)
רבי יוסף אלימלך מקשאנוב ב"ר משה (תרס"ז)

יום שני ט' טבת

עורא הסופר (ג"א - תמ"ב)
נחמיה בן חכליה
הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור (תורת חיים - שצ"ב)

יום שלישי טבת

זכריה בן ברכיה בן עדו הנביא (ג"א תמ"ח)
מלאכי הנביא
הרה"ק רבי נתן ב"ר נפתלי הירץ מברסלב (תר"ה)
הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלישין ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרס"ג)

יום רביעי י"א טבת

הרה"ק רבי משה ב"ר הלל (ערוגת הבושם - תקמ"ה)
הרה"ק רבי דוד מזלאטיפאלי ב"ר יוחנן מראחמיסטריווקא (תר"ע)
הרה"ק רבי יהושע ב"ר מאיר מדויקוב (עטרת יהושע - תרע"ג)

יום חמישי י"ב טבת

הרה"ק רבי משה הלוי סופר מפשעווארסק ב"ר יצחק (אור פני משה - תקס"ו)
הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים ב"ר יהודה לייב (תשי"ד)

יום שישי י"ג טבת

הרה"ק רבי משה מלעלוב ב"ר דוד (תרי"א)
הרה"ק רבי מנחם מענדל מווישאווה ב"ר ישראל (תש"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מור"ם ג' או אודך ר'פרום יוסף התר"ם על המעשים.

מים אחרונים (ז)

א) אין נוטלים מים אחרונים על גבי קרקע, אלא בכלי, מפני רוח רעה ששורה עליהם. (שו"ע אורח סימן קפ"א סעיף ב')

ב) מקום שאין בני אדם עוברים שם, יכול ליטול מים אחרונים על גבי קרקע. (שלחן ערוך הרב שם סעיף ב')

ג) מותר ליטול מים אחרונים תחת השלחן, ואע"פ שלפעמים מסלקין השלחן, מכל מקום בין כך ובין כך יתנגבו המים. (שו"ע הרב שם)

ד) אין ראוי ליטול ידיו למים אחרונים על ידי ממחטות לחות. (ספר גם אני אודך תשובות מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, ח"ג סימן נ"ט)

לע"נ

מרת יוטא מרים ע"ה
ב"ר אליעזר צבי ז"ל
נלב"ע י' בטבת תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הר"ר חיים יוסף צבי ברוך זילבר זצ"ל
ב"ר יחיאל מאיר
נלב"ע כ"ה אלול תשע"ח תנצב"ה